

Miami, Key West

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Beş gündür
Ameri-
ka'dayım.

Neredeyse her ya-
nını iyi kötü bildi-

ğim bu ülkede bu defa gördüğüm yerler beni her şeyin ötesinde şaşırttı. Çünkü bu defa 'turist'ik Amerika'yı gördüm.

Ülkenin güneydoğusuna doğrudan gelmek için THY'yi tercih ediyorsanız, çare yok işe Miami'den başlayacaksınız. Orada bir gece geçirdikten sonra, ikinci gün yol yorgunlugunu göze alıp, araba kiralayarak iki dostumla birlikte kıtanın en güney noktası Key West'e gittim. Orada da bir gece geçirdikten sonra Amerika denince her şeyden önce hatırladığım karayolunda uzun zamanlar harcayıp Orlando'ya vardım. Bu satırlar okunurken de New York'ta olacağım.

Ülkenin doğusundaki güneyi daha önce de görmüştüm. Fakat gördüğüm yerler denize ulaşmayan güneydi; aralarında Clinton'un valilik yaptığı Moutecello da vardı. Bu defa asıl belirleyici olan deniz ve ona bağlı tatil kavramı.

Amerikalıların 'çocuk millet' olduğu söylenip durur. Eğlenmek, 'mutlu olmak' onlar için tasarlanmış kavramlar. Bu ülkede yaşayanlar için insan davranışlarının her birisi teker teker 'öğrenilecek' şeyler. Hep 'ne' ve 'nasıl yapacağı' öğretiliyor insanlara; nasıl mutlu, nasıl iyi ana-baba, vs... Öyle olunca da sistem öğrenilenlerin uygulanacağı mekânlar yaratıyor. Tatil kasabaları, kentleri de öyle: oyunun bir parçası. Ayrıca her olgu bir isim, bir markayla özdeşleşip onunla anılıyor. Jeep'in bir araba tipine verilen genel ad olması gibi. Hal böyle olunca tatil de Miami'yle ve etrafıyla özdeşleşmiş durumda.

Key West, Miami'ye dört saatlik yolda küçük bir kasaba. ('Küçük' burada ne demekse.) Benim için önemi ilk gençliğimde onca okuduğum Hemingway'in bir dönem orada yaşaması. Bir de orayı Miami'ye bağlayan, denizin üstünden giden ip gibi dar, uzun yol.

Hemingway'in evi müze. Olağanüstü güzel bir ev burası, bahçesiyle, banyosuyla. Bahçesinde bir parmağı fazla, korunup üretilen kediler var ama Hemingway'in kişisel eşyası, dolayısıyla hatıra yok denecek kadar az.

Key West, o buralardayken tıpkı Halikarnas Balıkçısı'nın 1920'lerde sürgün gittiği Bodrum gibi sadece sünger çıkarılan, balıkçılıkla geçinilen bir yermiş. Küba'ya 90 mil oluşu iki kültürü kaynaştırmış. Hemingway de zaten bir burda bir ordaymış. Fakat sadece o değil. 'İhtiras Tramvayı' yazarı Tennessee Williams da otuz yılını burada geçirmiş. Şimdi turistlerin geldiği, Küba kaçaklarının iltica noktası olan bir yer. Kasım sonunda hava cehennem gibi. Herkes denizde.

Miami'ye tam bir tatil ülkesi. Bizim Bodrum'un Barlar Sokağı'ndan bir farkı yok ana caddesinin, gece geç vakit. Fakat asıl inanılması güç şey, işte o 'öyle olması gerekir' mantığının bir uzantısı olarak, 'mutluluğun rengi pembedir' diye adeta pespembe bir şehir yaratmışlar. İnsanın içine bulantı veriyor. Her şey bir sahne dekoru. Amerikalı bir İspanyol şehrinde yaşıyorsunuz. Her şey gerçekdışı ve ötesi. Her şey yapay ve yalan. Ama bu yalancılığın, yanılsamanın asıl kâbesi Orlando, Disneyland!..